

ПОГОДЖЕНО

радою загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №5
Чортківської міської ради
протокол №__18__ від __31.08__2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.директора загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів №5
Чортківської міської ради
Колодій Г.М._____

«_31__»_серпня 2022р.

М.П.

**Освітня програма
загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №5
Чортківської міської ради
для 5 класу
за Державним стандартом базової середньої
освіти в умовах реалізації концепції
«Нова українська школа»
На 2022-2023 н.р.**

1. Вступна частина

Призначення школи полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми. Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє.

Тип навчального закладу: загальноосвітня школа

Мова навчання – українська. **Режим роботи** – п'ятиденний.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2022-2023 навчальному році освітня програма школи розроблялася на основі:

Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджена наказом МОН від 19.02.2021р. № 235. Навчальні програми, розроблені на основі Держстандарту та мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ МОН від 12.07.2021р. №795 зі змінами, внесеними наказами МОН (наказ МОН від 12.07.2021р. №795 зі змінами, внесеними наказами МОН від 10.08.2021р. №898, від 29.09.2021р. №1031, від 13.12.2021р. №1358, від 02.02.2022р. №96, від 09.02.2022р. №143, від 11.04.2022р. №324))

Організація освітньої діяльності в 5-х класах закладів загальної середньої освіти, які за Наказом МОН України № 406 від 02.04. 2021р. є учасниками інноваційного освітнього проєкту всеукраїнського рівня за темою «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» (далі Проєкту) у 2022/2023 навчальному році здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р -

<https://cutt.ly/OyA9z5p>), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898 (<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-sere-dnoyi-osviti-i300920-898>).

Освітня програма комунального закладу загальноосвітньої школи I-III ступенів №5 Чортківської мвської ради на 2022-2023 навчальний рік розроблена відповідно до ст.33 закону України «Про освіту», ст.15, 38, 39 Закону України «Про повну загальну середню освіту»,

Освітня програма враховує інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році, та Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації освітнього процесу.

У зв'язку із світовим викликом щодо епідеміологічної ситуації, яка розпочалась у 2020 році, що також має місце в Україні, війною яка розпочалась в 2022 році, та необхідністю ведення карантинних заходів задля запобігання поширенню вірусних хвороб, забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, забезпечення якісного виконання освітньої програми в 2022/2023 навчальному році в школі можливе впровадження дистанційного навчання за допомогою платформ Class room, Google.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказами МОН від 09.10.2020 №572, від 17.08.201 №921, від 08.04.2016 №401). При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків: 5-11-х – 40 хвилин. Години фізичної культури в 5-11-х класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження, що передбачено наказами Міністерства освіти і науки України від 27.08.2010 №834 зі змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 №657, від 10.06.2011 №572, від 03.04.2012 №409 із змінами, внесеними наказом МОН України від 29.05.2014 №664, №1465.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України “Про загальну середню освіту”.

МЕТА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:

Реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентоздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність);

забезпечення діяльнійшої спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість;

реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків;

наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів;

зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ: 5 клас 2022–2023 н.р

НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ:

Згідно з чинним законодавством організувати освітній процес відповідно до рівнів типових освітніх програм таких ступенів навчання:

II ступінь – базова середня освіта тривалістю п'ять років;

При реалізації освітньої програми забезпечити:

логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;

Здійснити навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

Спрямувати освітній процес на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.

Запровадити в освітній процес школи сучасні технології навчання, зокрема: проектні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні технології, рейтингового оцінювання, окремі освітні тренди.

Реалізувати навчання за наскрізними лініями через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проектах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Врахувати вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Створити умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

КОНТРОЛЬ І КОРЕКЦІЯ:

-реалізувати проект «Шкільний моніторинг як інструмент системи внутрішнього забезпечення якості освіти»;

-дотримуватися критеріїв оцінювання реалізації освітньої програми.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюють комісію, затверджують її склад (голову та членів комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5 клас) згідно з типовим планом наведено в Таблиці 1.

Таблиця 1

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас					
		Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*	Заплановано		
Мовно-літературна **	На тиждень	11	10	13	11		
	На рік	385	350	455	385		
Математична	На тиждень	5	4	6	5		
	На рік	175	140	210	175		
Природнича	На тиждень	2	1,5	3	2		
	На рік	70	52,5	105	70		
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5		
	На рік	52,5	35	105	52,5		
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	1		
	На рік	35	35	70	35		
Технологічна	На тиждень	2	1	3	2		
	На рік	70	35	105	70		
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5		
	На рік	52,5	35	70	52,5		
Мистецька	На тиждень	2	1	3	2		
	На рік	70	35	105	70		
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3		
	На рік	105	105	105	105		
Усього	На тиждень	29			29		
	На рік	1015			1015		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2					
	На рік	70					
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31					
	На рік	1085					
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28					
	На	9					

	рік	80					
--	-----	----	--	--	--	--	--

Навчальний план
на 2022/2023 н.р. Чортківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №5
(основна школа з українською мовою навчання)

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у 5-х класах
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Іноземна мова	3,5
	Зарубіжна література	1,5
Математична	Математика	5
Природнича	Пізнаємо природу	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут	1
	Духовність і мораль в житті людини і суспільства	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1
Технологічна	Технології	2
Інформатична	Інформатика	1,5
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура	3
Усього		26+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2
Групові заняття	Фінансова грамотність	-
Загальна кількість годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		31
Гранично допустиме навантаження учнів		28
Всього фінансується по школі		29

Перелік модельних навчальних програм

Відповідно до навчального плану визначено перелік модельних навчальних

програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі(перелік затверджено педрадою протокол№1 від 31.08.2021р.)

Модельні навчальні програми для 5 класу
у 2022/2023 навчальному році

Освітня галузь	Модельна навчальна програма		Кількість	
	назва	автор(и)	учнів	учителів
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)	«Українська мова.5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Голуб Н.Б. Горошкіна О.М.	122	3
	«Українська література. 5-6 класи»	автори: Архипова В.П., Січкарь С.І., Шило С.Б.	122	3
	«Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Турияниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.	122	1
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	«Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти». К., 2021р. Англ. мова	Редько В.Г	122	4
Математична	Модельна навчальна програма «Математика» 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти	Мерзляк А.Г., НоміровськийД.А. ПихтарМ.П. РубльовБ.В.Семенов В.В. Якір М.С.	122	2
Природнича	«Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.	122	3
Громадянська та історична освіта	"Вступ до історії України та громадянської освіти 5 клас" для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В.,	122	1

		Піскарьова І.О., Щупак І.Я.		
Соціальна та здоров'язбережна	Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.	122	1
Технологічна	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М. (дівчата) Туташинський В.І. (хлопці)	122	2
Інформатична	«Інформатика.5-6 класи»	и Морзе Н.В., Барна О.В	122	3
Мистецька	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Масол Л.М., Просіна О.В.)	122	1
Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломoeць Г. А. , Боляк А. А.,Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші	122	2

Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

У рамках академічної свободи обрано наступні Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«ігри», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні

й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливих оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Поточне формувальне оцінювання

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

У формуальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у Додатку [1].

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу протокол №18 від 31.08.2022р. ухвалила рішення про оцінювання результатів навчання. А саме, I семестр – рівневе оцінювання, а II семестр – бальне.

Семестрове оцінювання здійснювати з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці.

Річне оцінювання здійснювати на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п. п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формуальному оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;

комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);

планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;

рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання заклад освіти застосовує Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (Додаток [2]). У запропонованій Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

Заклад може здійснювати підсумкове та, оцінювання результатів навчання за рівневою, 12-бальною шкалою оцінювання, затвердженою рішенням педагогічної ради, – за умови затвердження правил переведення до системи (шкали) оцінювання, визначеної законодавством. Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, прийнято рішення на педагогічній раді колективу від 31.08.2022р. протокол №18, що у першому семестрі 5-го класу оцінювання здійснювати за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі). Перейти від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в І семестрі до оцінювання за бальною шкалою з II семестру. При виставленні річної оцінки орієнтуватись на оцінки за I та II семестр, а можливу різницю між рівнями результатів навчання у I та II семестрах враховувати шляхом виставлення річної оцінки, що відповідає вищому показнику.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонуваному твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину– це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні

		викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоdnішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»? »?
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть _____

		основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображає їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семінар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни».

		Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики,

		можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).» повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні Категорії критеріїв	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації
<i>Комунікація, зокрема з використанням</i>	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення;	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення;	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення;	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення;

інформаційно-кому нікаційних технологій	відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своїї навчальної діяльності	висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення

<i>Рефлексія власної навчально-пізнаваль ної діяльності</i>	Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб : успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
--	--	--	--	--

ОРІЄНТОВНІ ВИМОГИ ДО КРИТЕРІЇВ І ШКАЛ ОЦІНЮВАННЯ¹

Інструмент для оцінювання якості критеріїв і шкал оцінювання

Критерій	1 Незадовільно	2 Задовільно	3 Добре	4 Відмінно
Чіткість і зрозумілість критеріїв	Критерії є незрозумілими, не стосуються змісту навчальної програми або за змістом істотно перекривають один одного	Критерії можна зрозуміти, але вони недостатньо чітко розмежовуються між собою або не повністю відповідають змісту навчальної програми та/або виду навчальної діяльності	Критерії загалом є зрозумілими, чітко розмежовуються між собою й загалом відповідають змісту навчальної програми та виду навчальної діяльності	Кожен критерій є виразним і чітко окресленим, повністю відповідає змісту навчальної програми й виду навчальної діяльності
Чіткість розмежування між рівнями досягнень	Неможливо або майже неможливо розрізнити рівні досягнень між собою	Рівні досягнень можна розрізнити між собою, але розмежування недостатньо чітке	Розмежування між рівнями досягнень є очевидним	Кожен рівень досягнень є чітко окресленим і кожен наступний рівень відрізняється від попереднього за чіткими й логічними ознаками
Надійність шкали оцінювання	Перехресне оцінювання часто призводить до істотних відмінностей у результатах	Перехресне оцінювання іноді призводить до відмінних результатів	Є загальна узгодженість між результатами при перехресному оцінюванні (різниця менше 5-10% або ½ рівня)	Результати перехресного оцінювання є послідовно однаковими
Обізнаність учнів про	Учні не знають	Учні знають про	Критерії та шкала	Критерії та шкала

¹ Ці вимоги не є обов'язковими, але за необхідності можуть бути використані педагогічними працівниками закладу освіти як орієнтири для розроблення критеріїв та шкал оцінювання рівня досягнення учнями результатів навчання або для оцінювання вже розроблених ними критеріїв та шкал як елемент внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

критерії та шкалу оцінювання	про критерії та шкалу оцінювання	критерії та шкалу оцінювання і мають певне уявлення про очікувані результати їх навчальної діяльності	оцінювання відкрито використовуються для презентації завдання й супроводу учнів	оцінювання є предметом обговорення й постійного супроводу учнів у процесі навчальної діяльності
Підтримка розвитку метакогнітивних навичок учнів	Учні не знають про критерії та шкалу оцінювання і не можуть використовувати її для регулювання власної навчальної діяльності	Учнів повідомлено про критерії та шкалу оцінювання, але під час навчальної діяльності критерії та шкала не перебувають у фокусі уваги	Учні знають про критерії та шкалу оцінювання як про інструмент, що допомагає зрозуміти, чого вони навчаються, що їм вдається добре, а над чим треба попрацювати	Критерії та шкала оцінювання постійно перебувають у фокусі уваги і використовуються як інструмент, що допомагає учням зрозуміти, чого вони навчаються, що їм вдається добре, а над чим треба попрацювати
Участь учнів у розробленні та застосуванні критеріїв і шкали оцінювання	Учні не беруть участі ні в розробленні, ні в застосуванні критеріїв і шкали оцінювання в процесі навчання	Учням пропонують готові критерії та шкалу оцінювання для можливого самооцінювання в процесі навчання	Учні обговорюють і надають пропозиції до проєкту критеріїв і шкали, є відповідальними за їхнє застосування для самооцінювання та/або взаємооцінювання в процесі навчання	Учителі й учні разом відповідають за розроблення критеріїв і шкал оцінювання; учні постійно застосовують їх для самооцінювання й взаємооцінювання в процесі навчання

Шкала оцінювання критеріїв:

0 – 5.0 = потребують доопрацювання 5.5 – 7.5 = застосовні 8.0 - 10 = добре 10.5 – 12.0 = відмінно

Кожний показник рівня 1 = 0.5 балів, рівня 2 = 1.0 бал, рівня 3 = 1.5 бали, рівня 4 = 2.0 бали.

За кожним критерієм кількість балів визначається лише за одним рівнем.